

Comissió d'Economia Agroalimentària

Orgànic 3.0 i altres reptes de l'agricultura ecològica

KAREN HOBERG
Economista, Natureco, SL, i membre de la Societat Espanyola d'Agricultura Ecològica

ha de servir de guia per al moviment per als propers anys.

En primer lloc, pretén posar l'èmfasi en l'agricultura ecològica com a sistema agrari modern i innovador que integra les diferents característiques locals i regionals, a la vegada de contribuir a l'assoliment dels reptes globals. Per això és imprescindible que continuï creixent i inspire l'agricultura convencional (figura), tot i que s'ha d'acompanyar d'altres mesures com ara la reducció de consum d'energia o de carn, o bé un model socioeconòmic més just. Tampoc no deixa de banda la importància de la regeneració dels recursos o el desenvolupament ètic i espiritual dels valors humans per portar la societat endavant. L'essència del 3.0 és la relació viva entre consumidor, productor i el medi ambient, tot i que les normatives de producció en constitueixen la base imprescindible. S'articula a través de les línies estratègiques següents:

1. Cultura d'innovació.
2. Millora contínua mitjançant bones pràctiques.
3. Diversitat per assegurar transparència pel que fa als sistemes de control i certificació.
4. Inclusió d'interessos sostenibles més amplis.
5. Apoderament de totes les parts de la cadena.
6. Valoració i comptabilització veritables.

Aquest darrer aspecte se centra principalment en mètodes de l'economia dels recursos naturals però la monetització dels valors no es planteja com a única solució. En tot cas, l'agricultura i l'agroindústria (agro)ecològica i la resta de la cadena de valor englobats dins d'una [definició globalment vàlida de l'agricultura ecològica](#) tenen encara molt camí per recórrer i hauran de fer-se un lloc sòlid dins de l'actual sistema productiu *mainstream*. ■

L'agricultura ecològica surt cada vegada més als titulars dels mitjans de comunicació: sigui per l'adquisició de diferents empreses nacionals o internacionals (per exemple la compra de Whole Foods per Amazon), les diferents *start-ups* joves i innovadores que es llancen en aquest segment o bé les diferents iniciatives agroecològiques o de consum de proximitat. És un sector que mostra creixements sostinguts en tots els àmbits geogràfics amb una superfície agrària certificada de 57,8 milions d'hectàrees i un mercat global de més de 80.000 milions d'euros ([The World of Organic Agriculture 2018](#)). També a Espanya i a Catalunya, només cal estudiar les dades estadístiques disponibles ([CCPAE, 2017](#); [MAPAMA, 2017](#)) per comprovar el dinamisme del sector. No obstant això, aquestes dades equivalen globalment només a un 1,2% de l'àrea agrària total. I, si ens fixem en els països de l'entorn suposadament més conscienciats en l'ecologia, mostren un consum anual per capita en productes ecològics certificats de 275 euros a Suïssa, 227 euros a Dinamarca i 197 euros a Suècia. És obvi que, almenys a Catalunya, hi ha actualment un desequilibri important entre el consum real i la quantitat de productes ecològics a l'abast del consumidor, sigui a través de les botigues especialitzades o dietètiques, les cadenes de botigues ecològiques, les grans superfícies en general o el *discount* alemany.

Però si anem als orígens de l'agricultura ecològica –que se situen en les primeres dècades del segle XX com a oposició a la revolució verda i es van manifestar a partir d'un moviment que valorava les

relacions entre com es viu, es menja i es produeixen els aliments i els efectes per a la salut humana així com la del planeta– queden clars els objectius inicials que també tenien una relació estreta amb els idearis llibertaris i antroposòfics. Això és el que es defineix ara com a Orgànic 1.0. Va ser a finals dels 70 i principis dels 80 que van

L'agricultura i l'agroindústria (agro) ecològica tenen molt camí per recórrer i hauran de fer-se el seu lloc sòlid dins de l'actual sistema productiu 'mainstream'

sortir cada vegada més iniciatives de producció i transformació d'aliments ecològics i els col·lectius involucrats en aquest sistema productiu van exigir un reconeixement com a protecció enfront d'altres productes. Llavors van néixer els primers sistemes de certificació com per exemple l'any 1989 a Espanya amb la creació del Consell Regulador de l'Agricultura Ecològica (CRAE) i l'aprovació de la denominació genèrica Agricultura Ecològica (BOE, 5-10-89), tres anys abans de l'entrada en vigor del primer europeu (Reglament CEE 2092/91 i successives modificacions). Aquestes regulacions permetien especialment l'accés als circuits comercials llargs i al mercat internacional. Aquesta etapa correspon a l'Orgànic 2.0 i ha aportat molts beneficis als productors ecològics

que al mateix temps han contribuït amb idees profundament ecològiques i de sostenibilitat (protecció dels sòls, biodiversitat, etcètera) al pensament agrari predominant.

Amb el temps, el terme *producció agrària ecològica* (PAE) s'ha convertit en un tipus de maneig i transformació sota una definició legal

dins dels esquemes de qualitat i s'han perdut molts dels valors inicials del moviment arrelats en l'ecologia i el respecte pel medi. No obstant això, també tornen a aparèixer moviments més naturalistes, lluny del mercat capitalista, amb iniciatives noves, els corrents més importants dels quals són l'agroecologia i altres que donen preferència als aspectes socials, de proximitat o semblants. A la vegada, volen respondre als nous reptes globals –també amb el suport dels [Objectius de Desenvolupament Sostenible de l'ONU](#)– com el canvi climàtic, la fam al món, el malbaratament, els efectes nocius dels agroquímics, etcètera. És aquí on s'ha de situar l'enfocament [Orgànic 3.0](#) que es va aprovar finalment el novembre del 2017 durant l'assemblea general d'[IFOAM-Organics International](#) a Nova Delhi i